

Eitt lítið fitt kort frá Lista-savni Føroya datt inn um postsmoguna og boðaði um listaframsýning í Listaskálanum. Hon fór av barkastokki friggjadagin 9. febr. í frekum vátaslettingi, brimgangi av landsynningieystri og dökkum vetrarljósi.

Uppi við fjallrendurnar royndi ljósið at bróta sær slóð niður úr skyglósum, men varð hildið aftur av dökkum skýgangarum, sum bundu ljósið niður aftan fyri fjallaröndurnar í Sundalagnum. Niðri við sjóvarmálan var glymur dansur. Har leikaði brimið í og tað fáliga ljósið kávaði út yvir hesa uppgongd. Ljósið og runið í sjónum nærkaðist hvørt øðrum og lögdu seg við onkran klett við Breiðasand. Men alt í einum var myrkið har. Tað goymdi seg í einum frekum æli, sum glumdi í bilkeppin og piskaði vegin við skarpum áli, lamdi steinamosan á kletlandi uppi í Breiðabotni. Tey gulu stráini millum klettarendurnar feldu seg illa av hesum rúmdarvátaslettingi.

Í Sundalagnum sat sölárljósið á einum tribekki og damlaði langt suðuri í fjørðinum. Tað líkaði illa hetta ókynsbúna veðurlagið. Sól in bleiv skýrd í hesum himmalska dýpsvatni henda seinnapart av gruggutum vatniglum. Hon rópti eftir hjálp, men lítið batti. Ikki ein tann einasti ein kundi veita ein linna, so henda sölárljósið kundi halda uppat. Kollfíringar, ið sótu framman fyri gluggunum og slurkaðu úr einum tekrússi henda seinnapart, drógu gardinurnar fyrri og lótu sær dökku tíðirnar rósa sær millum Steffanstanga og Kjalnes.

Myndirnar hjá Jóannesi Kristiansen høvdu ikki hetta uppiborið! Mundu tær fara at fána burtur úr hesum dimmhyldiga veðri? Hvussu við krússunum hjá kollfíringunum, áttu tey nakra skygging av hesum degi í síni gláruðu kleðnaðrakki? Longri tú komst inn í fjørðin, sölsvartari gjørdist hetta skurvuta lendi. Til endans sást bert ein lítill glema frá einari einsligari peru á einum lyktastreyra í Kollafirði, sum SEV átti. Skuldi tú bert hava hetta í huganum, tá ið fótur tín steig inn um grindina í listaskálanum? Eina góðperu av europeiskum uppruna – úr onkrum ES-landi? Eitt neyðarsligt streyraljós, sum royndi at menna løtuna, men orkaði einki? Framman fyri bilin var fjallasmogan millum Signabø og Kaldbak. Tú komst inn har, sum um tú hevði runnið undan geisla-virknum evni úr Kollafirði... hóast, at har ikki var so gáði.

Í Kaldbaksfirði var sama lagið. Myrkið royndi at smoygja sær inn í smoguna, men her var einki at gera. Tað komu snarboð úr Mjorkadal: Slepp tær burtur hiðani úr hesari manna-

Á ferð til Havnar á framsýning hjá Jóannesi Kristiansen

Hugleidding eftir:
Frits Johannesen

gjørdu lívdarholu. -- Far og balla teg í Mannfjeldsali og goym at teimum grýtutu steinpirrunum og greið teimum frá, at Jóannes Kristiansen hevur listaframsýning í Lista-skálanum!

Harurnar í Mannfjeldsali hoyrdu henda orðadrátt. Tær krupu longri inn undir teir lívgandi, vambasiðu steinarnar og lótu tað freka ælið kara grátt út yvir steinatekjurnar. Tær vóru veðursjúkar. Lítið skettaðu tær um listamannin Jóannes Kristiansen. Tær droyndu seg burtur á grøn- ar líðir og vældemdar túvur á Ritufelshálsi.

Kaldbaksfjørður var ikki nakað paradís henda dag. Kallanes mátti sluka bæði líkum og ólíkum. Vátaslettingsdansurin á biltútinum var saksalopin av hesum freka slettingi, ið kom dettandi út úr rúmdini við einum koyrli, sum bilurin ikki hevði sæð áður. Túturin skygdi í alskins dökkum litum. Mureldurin bara gjørdist tættari og tættari. Hetta var ikki skyggingur, men tann rami vátaslettingur úr tí himmalska lúrasveitanum. Fyrri tónadeyv kundi alt gera tað sama, men fyrri tey, sum høvdu lítla hylling á musikk, var hetta ljómið eitt flog av impressionistiskari tónlist úr vetrarskorð.

Einn grái setti djúpar halkoytur á ysta svørðin á Kaldbaksfirði og førði sína

allodnu hond móti Hvítanesi. Hetta lodna skrímslið var so blási – sum bátur, ið lá so tætt at barkanum. Skúmrásin um Hvítanes nørði um ljósið, hóast sól in sat so fjaðursærd aftan fyri moldbøkklarnar millum Stong og Eystnes.

Hoyvíkshagið fekk eitt annað sker. Hesin skúrur, ið hevði lagt sína lodnu hond millum Steffanstanga og Kjalnes, Stong og Eystnes, gjørdist eitt sindur lotur. Hann fór við sínum glórvuta gongulaginu norður gjøgnum Sundalagið og skavaði í kríllin á Oyramonnum. Hann um tað. Hoyvíkshagið hevði fingið lítið upp í hendur henda dag, at temja vetrarilskuna og nóra um ljósið. Kyrberg var stolt av hesi roynd. Oprasangurin undir Kyrbergi svav ikki. Aldudansurin ljómaði so sinkhvítur móti tí dimma holdinum á munnavikunum í Kyrbergskjálkanum.

Hoydalur hvíldi henda seinnapart í dimmlittum vetrarskuggum. Vælballaður lá Hoydalur í hesari vøgg og bíðaði eftir einum kveikjandi orði frá sólini. Ein sera vakur ljósstólpi stóð um Kirkjubøreyn. Hann spegladi sær á biltútinum og sparkaði til tann freka vátaslettingin, og bað hann skrubba av! Vátakvinnin helt saman hendur og bað fyrri lívi sínum, men tað fáliga vetrarljósið av Velba-

staðhálsi ónti ikki aftur, men gav hesum rúmdardusti mønsturingin. Enntá var tað sól in í sínum vetrarbúna, ið tók saman um og rópti fjálg orð út yvir Havnina: Jóannes Kristiansen hevur eina ljóðliga, ljósa framsýning í Listaskálanum. Hetta fjara vetrarljósið, sum var fjarri enn brimgangurin og vátaslettingurin, hevði sín boðskap, sum lá og velti sær um Kirkjubøreyn og royndi við sínum boðskapiat glaða, so fólk skiltu henda fróa boðskap.

Komið varð inn um Tór-garð, har tú kendi angan av Havnarljósi og við hesum ljósi á bilkeppinum, stýrði bilurin móti Listaskálanum. Komin inn um var ljós, ljós og bara ljós.

Jóannes Kristiansen reisti seg upp úr hesum vetrarmyrkri, sum tann ljósi skaldakveikjarin í myndlistini. Hann er tann impressionistisk skaldadroymanin í stroki, litum og flatum. Vátaslettingurin uttan fyrri var ofta grómutur og skörvutur. Lá og velti sær á bilrúti og bilkeppatútinum í álvarsamum rangvørgari pínslu. Men inni í Listaskálanum var ljósið í málningunum hjá Jóannesi eitt gul av fjarum leiðum í sól-arvindi av Blankaskála yvir á Lórvíksfjørð, Toftanes og Sigatind. Tann tignarligi ljósstólpin oman fyri Argja-

bygd var ikki eitt vættarljós – hóast alt, men segði frá hvørt, ið Listaskálanum var. Hvítanes var girt í hvítum brimi hesa seinnapartsløtu. Alduragið við Toftanes, í málningum hjá Jóannesi, hevði sítt endurskin í pinkulitlum strokum. Tey ljómaðu – ja, satt at siga sum bylgjubrot. Hetta sjóð kom av fjarum leiðum. Høvdu ikki tað ógvusliga við sær, sum brotini á Hvítanesi, men hordin var Jóannesar og røddin kanska var ein onnur, eitt dulkennt gjálv av undran við spurn-ingum í hópatali. Ein góður listamaður er altíð leitandi. Hugsast kann, at Jóannes hevur mangan staðið spyrjan, framman fyri málninginum, og gløtt inn í litin í gløggum lötum, men eisini í tunglyntum, dæprum stundum, tá tann reyða bakgrundin svav ein fugladúr... ella so. Ja, og so rakna við eina sølgylta løtu og droyma um dammin hjá Monet, um nykursrósurnar sum eina søta berjamó. Tá var lív í strokum hansara og ljósið skákði sær aldri undan. Tá var Toftanes, Blankaskáli, Høigibakki og Sigatindur vovin í hvítt, skart ljós. Eins og ljóst og hvítt sum við rendurnar á Hvítanesi henda seinnapart.

Ljósið, sum hekk oman fyri Kirkjubøreyn, sum var ein forsjón. Hesin Sinailjósstólpi fylti heiminn kring

Havnina og Havnina sjálva við korkalittum, kánum urtagarðsanga. Húsin hjá Mikkjal í Grønlandi stóðu so allogin í hesum kyndilsmessuljósi. Lítið nyttaði at sópa hetta lýsið burtur. Tað var so marrukent, vildi vísa tær vegin yvir um tey bláu dýpin. Tað sama ljósið, sum var í Listaskálanum henda seinnapart, var í hesum sjáldsama ljósstólpa. Listaheimur Jóannesar sat- aði sær, eitt sindur smæðin, eitt sindur lítillatin, men spyrjandi og tó ein ogn hjá okkum kjótligu forgongli-gu. Men sum sagt, tann grundandi listamaðurin spyr. Leitar aftur á sítt og royndir at venda klúkunum, tá ið sól in sær. Rivutindar-nir elskaðu tað turra hoyg-ið og eitt sölárlagssjóð for- ígjøgnum stráini, tá vent var. Her stóð listamaðurin – heilur og sælur – gav lørftinum við sínum háruta pensli ljóð og vælangandi dism av liti, farvum og små- um strokum, fjølgadust á flatum – á sjógvi, í bæi og haga og lofti.

Inni í skálanum varð tú boðin vælkominn av Bárði Jákupssyni, sum gav orðið til Petur Martin. Har stóð Petur Martin, systirsonur Jóannesar, í nýtum orðum og fjálgadum um lötuna. Stólpin oman fyri Velba- staðháls var eisini komin á framsýning. Dávid kongur gekk har og spákaði sær imillum orðini hjá Petur Martini. Lovið honum, sól og máni, lovið honum, allar lýsandi stjörnur! Lovið honum, himnar himnanna og vøtnini uppi yvir himnunum! (sl. 148).

Stjørnuljós, málalýsi, vatn, fjøll og himnin vóru í orði Petur Martins. Úr hesum vavi stóð en lítillatin impressionistur við einum lítillum pensli og málaði. Hann at Jóannes Kristian- sen, føddur 1918 og deyður 1988.

Tað var forvitnisligt at hoyra felagskórið Gøta-Leirvík undir leiðslu av Bjarna Restorff syngja á hesi fagnaðarløtu og Leir- víksangurin við solistinum, Sædis, gjørdi, at hetta var ein góður dagur – millum teir bestu.